

Til lovforslag nr. L 149. Betænkning afgivet af landbrugs- og fiskeriudvalget den 4. maj 1983

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om landbrugsejendomme

Udvalget har behandlet lovforslaget i flere møder og har herunder stillet spørgsmål til landbrugsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Der er af landbrugsministeren og af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Som bilag til betænkningen er optrykt de i dag gældende uddannelseskra-
v, der skal være opfyldt i henhold til lov om landbrugsejendomme.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis og fremskridtspartiets medlemmer) lovforslaget til *vedtagelse* med det af landbrugsministeren stillede ændringsforslag og ønsker under henvisning til forliget af 16. december 1982 at præcisere, at hensigten med lovforslaget bl.a. er at lempe de i dag gældende uddannelseskra-
v, sådan forstået, at der ud over de i dag gældende 7 krav tilføjes et ottende i overensstemmelse med bemærkningerne til landbrugsministerens ændringsforslag.

Et *mindretal inden for flertallet* (socialdemokratiets og det radikale venstres medlemmer af udvalget) er endvidere enig i intentionerne om, at andelslandbrug bør indgå i landbrugsloven med erhvervskriterier. De to partier vil ved en fremtidig lovrevision arbejde for sådanne ændringer.

Det henstilles til landbrugsministeren, at dispensationsansøgninger om køb af landbrug, der indgives af andelsbrug, som ønsker at drive egentligt landbrug, behandles imødekommende.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af landbrugsministeren og det af mindretallet stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Ændringsforslag

Til § 1

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Tang Sørensen (FP) og Halvgaard (FP)):

1) Den foreslåede ændring affattes således:

»Efter § 18 b indsættes som ny paragraf:

»§ 18 c. Uanset bestemmelsen i § 18 b, stk. 2, anses det i §§ 16-17 a nævnte krav om jordbrug som væsentligste erhverv for så vidt angår ansøgninger indgivet i årene 1982, 1983 og 1984 dog for opfyldt,

1. når den arbejdstid, den pågældende eventuelt anvender uden for jordbrugsbedriften, højst udgør halvdelen af den til enhver tid på det private arbejdsmarked gældende normale arbejdstid, og
2. når arbejdsindkomster, den pågældende eventuelt indtjener uden for jordbrugsbedriften, tilsammen højst udgør 75 pct. af den beløbsramme, som er fastsat for vedkommende år i medfør af § 12, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 429 af 21. juli 1982 om støtte til modernisering af jordbrugsbedrifter.««

Af et *mindretal* (Gade (SF) og Bjørn Poulsen (SF)):

2) Efter den foreslåede ændring indsættes som nyt nummer:

»01. I § 20 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Bestemmelsen om at søge særskilt tilladelse, som nævnt i stk. 1, finder dog ikke anvendelse for så vidt angår andelslandbrug og andelsforeningsejede landbrug, hvorved forstås sådanne landbrug eller sammenslutninger af landbrug, som har til formål at drive landbrug, og som – bortset fra forrentning af indbetalt medlemskapital – foretager over-skudsdelingen på grundlag af den af medlemmerne i landbruget leverede arbejdsindsats.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.«

Bemærkninger

Til nr. 1

I bemærkningerne til lovforslaget er det anført, at det ved den foreslåede lovændring tilsigtes som et forsøg i årene 1983, 1984 og 1985 at lempe kravet om jordbrug som væsentligste erhverv. Ændringsforslaget har til formål at præcisere forsøgsperiodens længde i selve loven. Ved forsøgsperiodens udløb vil de hidtidige bestemmelser på ny finde anvendelse, medmindre der udtrykkeligt fastsættes andre regler om kravet om jordbrug som væsentligste erhverv.

Som anført i bemærkningerne er det ligeledes hensigten i samme periode administrativt at lempe uddannelseskravet. Det findes rigtigt at tilrettelægge administrationen således, at den i bemærkningerne omtalte 18 års grænse, der isoleret set indebærer en stramning af de hidtidige regler, ikke finder anvendelse.

Til nr. 2

Der er flere positive ting forbundet med oprettelse af andelsbrug eller andelsforeningsejede landbrug. Dels er det at arbejde sammen og sammen have bestemmelse, ansvar og indflydelse på sin arbejdssituation og det resultat, der kommer ud af det, efter forslagsstillernes mening meget væsentligt for arbejdsglæde og produktivitet, og det har vel

også været nogle af de ting, der ligger til grund for andelstanken som sådan. Dels er det et meget væsentligt element i det at oprette andelslandbrug eller andelsforeningsejede landbrug, at de generationsskifteproblemer, som vi har kendt i så mange år, med et slag er væk.

Det kapitaludtræk, der kan opstå ved en udskiftning af andelshavere, er minimalt i forhold til det kapitaludtræk, vi har set ved almindelige generationsskifter under selvejet i landbruget, og der er ingen tvivl om, at netop det store kapitaludtræk, som jo har gjort, at de danske landmænd har købt den danske jord adskillige gange uden at få noget for det, har været en væsentlig hindring for en fornuftig, stille udvikling i landbrugsproduktionen.

Den cyklus, der har været i en landmands liv, har jo gået på, at man i de første år producerer virkelig meget for gennem sin omsætning at kunne betale de meget store omkostninger, der er forbundet med at overtage landbrug. Denne produktion er så langsomt dalet til at nå det laveste punkt, når landmanden bliver midaldrende. I andelslandbruget eller det andelsforeningsejede landbrug vil nye kræfter komme til med jævne mellemrum, og derfor vil nedgangen i produktionen på den måde, som vi ellers har set det i selvejet, ikke finde sted.

Andelslandbruget kan også i vid udstrækning sikre deltagerne bedre muligheder for ferie, fridage, efteruddannelse, politisk arbejde o.s.v.

1. Vedtægterne til de forskellige former for andelsejet landbrug skal være udformet således, at ind- og udmeldelse foregår gennem fællesskabet, og at den enkelte andelsejer kun kan udtage sit eget inflations sikrede indskud ved udmeldelse af foreningen.

2. Ved foreningens opløsning skal dens midler tilfalde det offentlige repræsenteret ved statens jordlovsudvalg.

3. Den enkelte andelshaver skal kunne beskattes af sin peronlige indkomst som forpagter i andelsforeningen eller lønmodtager i andelsbruget.

4. Andelsforeningen eller andelsbruget skal beskattes på tilsvarende måde som landbrugets andelssalg- og produktionsforeninger.

5. Andelsbrug. Antallet af andelshavere pr. andelsbrug sættes til maksimalt 20. Med hen-

syn til sammenlægningsgrænsen skal der til den sædvanlige overgrænse på 70 ha (som forslagsstillerne ønsker nedsat til 50 ha) kunne lægges 20 ha yderligere pr. andelshaver. Disse grænser foreslås, fordi fordelene ophører, hvis man kommer højere op end et antal på 20 og et jordtilliggende på 450 ha.

6. Erhvervelseskravet er opfyldt, når mindst halvdelen opfylder hovederhvervskrav og uddannelseskrav. Derved gives der mulighed for, at andelshavere på lige fod med selvejere kan have arbejde uden for landbruget samtidig med, at alle har del i den landbrugsmæssige drift eller indsigt.

7. Alle skal opfylde bopælspligten, dog kan der dispenseres, hvis boligarealet ikke er tilstrækkeligt.

8. Medlemmerne af en andelsforening skal opfylde lovens erhvervelseskrav.

9. Hvad angår sammenlægning af økonomisk ikke levedygtige, mindre landbrug til andelsforeningseje, kan der dispenseres for hovederhvervs- og uddannelseskravet, såfremt der i andelsforeningen er en animalsk produktion, der står i rimeligt forhold til jordtilliggende, og hvis andelshavernes egen arbejdsindsats dækker behovet fuldt ud.

10. Der fastsættes for hver andelsforening en maksimal størrelse, der svarer til lokal-samfundets som en naturlig samvirkeenhed.

Såfremt ændringsforslaget vedtages ved 2. behandling, vil der til 3. behandling blive stillet forslag om de fornødne konsekvensændringer.

Ikast (KF) Collet (KF) Elisabeth Krog (KF) Svend Heiselberg (V) Øllgaard (V)

Tang Sørensen (FP) nfm. Halvgaard (FP) Stubkjær Pedersen (CD) Erik Andersen (S)

Svend Andersen (S) Erenbjerg (S) Arne Jensen (S) Stavad (S) Bjørn Westh (S)

Ole Vig Jensen (RV) fmd. Gade (SF) Bjørn Poulsen (SF)

Partierne VS og KrF havde ikke medlemmer i udvalget.

De i dag gældende uddannelseskrav, jfr. § 1 i bekendtgørelse nr. 649 af 15. december 1978 om uddannelseskrav, bopælskrav og krav om jordbrug som væsentligste erhverv i henhold til lov om landbrugsejendomme

Lovens uddannelseskrav er opfyldt, når den pågældende

1. har gennemgået den af De samvirkende danske Landboforeninger og Danske Husmandsforeninger fastlagte landmandsuddannelse (det »grønne bevis«), eller
2. har gennemgået gartnerfagets EFG-uddannelse eller lærlingeuddannelse, eller
3. har gennemgået uddannelse som landbrugstekniker, gartneritekniker eller skovtekniker, eller
4. har gennemgået uddannelse som agronom, hortonom eller forstkandidat, eller
5. har været beskæftiget som arbejdstager ved praktisk jordbrug her i landet i mindst 2 år inden for de sidste 10 år samt har gennemført et godkendt landbrugs-skole- eller gartneriskolekursus på mindst 5 måneder eller et grundskolekursus på mindst 3 måneder, eller
6. har været beskæftiget som arbejdstager ved praktisk jordbrug i mindst 3 år inden for de sidste 10 år, heraf mindst 2 år her i landet, eller
7. selvstændigt har drevet en jordbrugsbe-drift i overensstemmelse med landbrugslovens bestemmelser som ejer eller forpagter i en sammenhængende periode af mindst 4 år inden for de sidste 15 år, heraf mindst 2 år her i landet.